Boğaz Yerleşimleri ve İkinci Adalet Fermanı

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

1826 tarihli Boğaz Yerleşimleri

Britanya Doğu Hindistan Şirketi, 1826'da Boğaz'daki üç mülkünü, yani Penang, Malakka ve Singapur'u tek bir idari birimde birleştirdi: Boğaz Yerleşimleri (Straits Settlements).[1] Yönetim merkezi başlangıçta yerleşimlerin en eskisi olan Penang'daki George Town'du. 1832'de merkez, ticaret hacmi ve nüfus bakımından Penang'ı geride bırakmış olan Singapur'a taşındı.[2] Bu taşınma, Singapur'un bölgedeki İngiliz gücünün ve ticaretinin merkezi olduğunu teyit etti.

Şirket döneminde Boğaz Yerleşimleri, Bengal Başkanlığı'na (Bengal Presidency) bağlı bir birimdi ve Kalküta'dan yönetiliyordu. Yerleşimler aynı zamanda Hindistan'dan gelen mahkûmlar için bir ceza kolonisi işlevi görüyordu. Bu mahkûmlar, Singapur'daki yollar ve kamu binaları dahil olmak üzere kamu işlerinin işgücünün büyük bölümünü sağlıyordu.[3] Boğaz Yerleşimleri'nin pek önemsenmediği Kalküta'ya bağımlılık, Singapurlu tüccarlar arasında hoşnutsuzluk yarattı. Tüccarlar, doğrudan Londra'dan yönetilmek için kampanya yürüttü. 1 Nisan 1867'de Boğaz Yerleşimleri Sömürgeler Bakanlığına (Colonial Office) devredildi ve bir taç kolonisi oldu. Bu değişiklik B Kısmında ele alınmaktadır.[4]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Penang'ın Birinci Fermanı ve hukuk sorunu

Boğaz Yerleşimleri'nde uygulanacak hukuk sorunu ilk olarak Penang'da gündeme gelmişti. 1807'de verilen Birinci Adalet Fermanı (First Charter of Justice), o dönemde Prince of Wales Adası olarak bilinen Penang için bir mahkeme kurdu.[5] Singapur kurulduğunda buna benzer bir belgeye sahip değildi. İlk yıllarda adalet, Resident (yerleşik idareci) tarafından dağıtılıyordu. Resident'e 1823'ten itibaren tüccar topluluğu arasından seçilen sulh hâkimleri yardımcı oluyordu ve hukuki dayanağı belirsiz düzenlemeler uygulanıyordu. Ağır suçlar özel bir sorun oluşturuyordu, çünkü Resident'in bu suçları yargılama konusunda açık bir yetkisi yoktu.

Düzgün bir mahkemenin yokluğunu en çok, sözleşmelerini icra ettirebilecekleri ve alacaklarını tahsil edebilecekleri bir yargı merciine ihtiyaç duyan tüccarlar hissediyordu. Binlerce sakini ve yaygın kredi ilişkileri olan büyüyen bir liman, bir Resident'in gayriresmî adaletine süresiz olarak güvenemezdi. Çözüm, Penang mahkemesinin yetkisinin Boğaz Yerleşimleri'nin tamamına genişletilmesiyle geldi.

27 Kasım 1826 tarihli İkinci Ferman

İkinci Adalet Fermanı (Second Charter of Justice), 27 Kasım 1826'da Taç tarafından çıkarıldı ve Prince of Wales Adası, Singapur ve Malakka Yargı Mahkemesini (Court of Judicature) kurdu.[6] Mahkeme, hâkimlerden ikisi olarak Vali veya Başkan ile mahkemenin toplandığı istasyonun Resident Councillor'ından (yerleşik meclis üyesi) ve Recorder adı verilen bir meslek hâkiminden oluşuyordu.[7] Yürütme görevlileri ile bir meslek hâkiminin bir arada bulunması, dönemin sömürge uygulamasını yansıtıyordu. Bu yapı sürtüşmelere de yol açtı, çünkü Recorder sık sık meslekten olmayan meslektaşlarıyla ters düşüyordu.

Ferman, dört unsur üzerine kurulu bir şablon olarak okunabilir: mahkemenin kuruluşu ve oluşumu, yargı yetkisi, uygulanacak hukuk ve hukuk mesleği mensuplarının düzenlenmesi.[8] Mahkemeye, İngiltere'deki üst mahkemelerinkini örnek alan ve hukuk, ceza ve kilise işlerini kapsayan bir yargı yetkisi tanındı. Deniz

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ticareti (admiralty) yargı yetkisi 1837'de eklendi.[9] 2026'da Supreme Court (Singapur yüksek yargısı), Fermanın iki yüzüncü yılını ülkenin yargı sisteminin kuruluş anı olarak andı.[10]

Recorder ve mahkemenin ilk yılları

İlk Recorder, Fermanda adı geçen Sir John Thomas Claridge'di.[11] Görev süresi, mahkemenin gezici duruşmalarının düzenlenmesi konusunda Vali Robert Fullerton ile yaşanan çatışmayla geçti. Şirket ona yılda 4.000 sterlin maaş ve buna ek olarak gezici duruşma masraflarını ödemeyi kabul etmişti. Ancak bunu yerel yönetime açıkça bildirmemişti ve yerel yönetim seyahat masraflarını ödemeyi reddetti. Bu nedenle Claridge, Ocak 1828'de Singapur ve Malakka'ya gezici duruşmaya gitmeyi reddetti.[12] Mahkeme Singapur'da ilk kez 1828'de toplandı.[13]

Masraflar üzerine yaşanan anlaşmazlık önemsiz görünebilir. Yine de sömürge adaletinin tekrar eden bir temasını gözler önüne serer: Bir mahkeme, ancak kendisine tanınan kaynaklar ve bağımsızlık ölçüsünde etkili olabilir. Claridge daha sonra geri çağrıldı. Yürütme ile yargı arasındaki ilişki, Boğaz Yerleşimleri'nde onlarca yıl boyunca tartışma konusu olmaya devam etti. Uluslararası alanda yüksek bir itibara sahip olan bugünkü Singapur yargısı, mütevazı başlangıçlarla açılan uzun bir gelişimin sonunda yer almaktadır.

Avukatlar ve meslek icrasının düzenlenmesi

Ferman şablonunun dördüncü unsuru hukuk mesleğiyle ilgiliydi. Ferman, mahkemeye avukatları (advocates and attorneys) önünde çalışmaya kabul etme ve davranışlarını düzenleme yetkisi verdi.[14] İlk on yıllarda Boğaz Yerleşimleri'ndeki nitelikli hukukçu sayısı o kadar azdı ki pek çok taraf davasını bizzat takip ediyor ya da resmî eğitimi sınırlı temsilcilere güveniyordu. Ticaret topluluğunun büyümesi, sözleşme hazırlayabilen, dava yürütebilen ve giderek karmaşıklaşan şirketler, denizcilik ve sigorta hukuku konusunda danışmanlık verebilen profesyonel avukatlara talep yarattı.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Singapur barosu, birleşik bir meslek olarak gelişti. Bu yapıda aynı meslek mensupları hem mahkemede avukat (advocate) olarak hem de müvekkillerine danışmanlık veren solicitor olarak çalışır. Bu özellik bugün de "advocate and solicitor of the Supreme Court of Singapore" unvanında korunmaktadır. Birleşik meslek yapısı, aynı büroların tüccarların ihtiyaçlarını mahkemede ve mahkeme dışında karşıladığı küçük bir ticari yargı alanına uygun düşüyordu. Bu başlangıçlardan doğan hukuk büroları ve daha sonra Singapur'a yerleşen yabancı hukuk büroları J Kısmında ele alınmaktadır.

Sonraki fermanlar ve Supreme Court

12 Ağustos 1855'te verilen Üçüncü Adalet Fermanı, Singapur'daki artan iş hacmine yanıt olarak Yargı Mahkemesini iki daireye ayırdı.[15] Sömürgeler Bakanlığına devirden sonra 1868 tarihli Supreme Court Ordinance, Yargı Mahkemesini kaldırdı ve yerine başında bir Başyargıcın (Chief Justice) bulunduğu Boğaz Yerleşimleri Supreme Court'unu kurdu. 1873 tarihli Courts Ordinance, Supreme Court'a istinaf mahkemesi (Court of Appeal) sıfatıyla toplanma yetkisi verdi.[16] Böylece fermanlar açıkça yürürlükten kaldırılmadan sömürge mevzuatı tarafından aşılmış oldu.[17]

Bağımsızlıktan sonra 1969 tarihli Supreme Court of Judicature Act, Yüksek Mahkeme (High Court), İstinaf Mahkemesi (Court of Appeal) ve Ceza İstinaf Mahkemesinden (Court of Criminal Appeal) oluşan Singapur Supreme Court'unu yeniden kurdu.[18] Londra'daki Privy Council Yargı Komitesine (Judicial Committee of the Privy Council) başvuru yolu 1994'te kaldırıldı. O tarihten bu yana İstinaf Mahkemesi, Singapur'da son karar merciidir.[19] 2015'te Yüksek Mahkemenin bir dairesi olarak kurulan Singapur Uluslararası Ticaret Mahkemesi (SICC) F Kısmında ele alınmaktadır.

Notlar

1. Wikipedia, "Straits Settlements" (Erişim tarihi: Eylül 2026): "Originally established in 1826 as part of the territories controlled by the British East India Company". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

2. Wikipedia, "Straits Settlements" (Erişim tarihi: Eylül 2026): "Their capital was moved from George Town, the capital of Penang, to Singapore in 1832". ↩
3. Wikipedia, "Straits Settlements" (Erişim tarihi: Eylül 2026): Koloni "a Division within Bengal Presidency" olarak işliyordu ve yerleşimler ceza tesisi olarak kullanılıyordu. ↩
4. Wikipedia, "Straits Settlements" (Erişim tarihi: Eylül 2026): "On 1 April 1867, the Straits Settlements were transferred to the British Colonial Office and became a Crown colony". ↩
5. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter: The Making & Unmaking of a Template for Justice", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026: Birinci Adalet Fermanı 1807'de Penang için çıkarılmıştır. ↩
6. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (Erişim tarihi: Eylül 2026): 27 Kasım 1826'da çıkarılan İkinci Adalet Fermanı "established the Court of Judicature of Penang, Singapore and Malacca". ↩
7. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026, Fermandan alıntıyla: Mahkeme "the Governor or President and the Resident Counsellor … of the Station where the Court shall be held, as two of the Judges … and … the Recorder" üyelerinden oluşuyordu. ↩
8. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026, Ferman şablonunun "four pillars" (dört sütunu) hakkında: mahkemenin kuruluşu ve oluşumu, yargı yetkisinin kapsamı, uygulanacak hukuk ve hukuk mesleği mensuplarının düzenlenmesi. ↩
9. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026: Mahkemeye deniz ticareti yargı yetkisi 1837'de tanınmıştır. ↩
10. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (Erişim tarihi: Eylül 2026). ↩
11. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter of Justice and the First Recorder (Part 1)", *Singapore Law Gazette*, Mart 2023: İlk Recorder, Fermanda adı geçen Sir John Thomas Claridge'dir (1792–1868). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

12. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter of Justice and the First Recorder (Part 1)", *Singapore Law Gazette*, Mart 2023, Vali Fullerton ile yaşanan anlaşmazlık, 4.000 sterlin maaş artı gezici duruşma masrafları ve Claridge'in Ocak 1828'de gezici duruşmaya gitmeyi reddetmesi hakkında. ↩
13. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026: Yargı Mahkemesi Singapur'da ilk kez 1828'de toplanmıştır. ↩
14. Yargı Mahkemesinin İkinci Ferman uyarınca avukatları kabul etme ve düzenleme yetkisi hakkında bkz. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026; Singapur barosunun tarihi için bkz. Kevin Y.L. Tan (ed.), *The Singapore Legal System*, 2. baskı, Singapur, Singapore University Press, 1999. ↩
15. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (Erişim tarihi: Eylül 2026): Üçüncü Adalet Fermanı 12 Ağustos 1855'te verilmiş ve Yargı Mahkemesini iki daireye ayırmıştır. ↩
16. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (Erişim tarihi: Eylül 2026), Judicial Duties Act 1867, Supreme Court Ordinance 1868 ve Courts Ordinance 1873 hakkında. ↩
17. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter", *Singapore Law Gazette*, 15 Nisan 2026: İkinci Fermanın yetkisi "not through explicit repeal but through gradual supersession by new colonial legislation, particularly the 1868 Supreme Court Ordinance" sona ermiştir. ↩
18. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (Erişim tarihi: Eylül 2026): Supreme Court of Judicature Act 1969 "re-established the Supreme Court of Singapore, comprising the High Court, the Court of Appeal and the Court of Criminal Appeal". ↩
19. Privy Council'e başvuru yolu, 8 Nisan 1994'ten itibaren geçerli olmak üzere Judicial Committee (Repeal) Act 1994 ile kaldırılmıştır. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com